

3.5.1 Hałas przemysłowy

Na terenie Gminy Trynca działa kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych. Do większych firm działających na terenie Gminy należy zaliczyć Fabrykę Wagonów Gniewczyna S. A. Wytwórnę Mas Bitumicznych, Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Trynocy. Ponadto funkcjonują podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym w tym jednostki handlu detalicznego, osoby fizyczne.

Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków.

Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

3.5.2 Hałas drogowy

U źródeł uciążliwości związanych z hałasem leżą przede wszystkim komunikacja i przemysł.

Przez gminę przebiega droga krajowa Nr 77 Przemyśl – Lipnik, oraz droga wojewódzka nr 835 Przeworsk – Lublin – Grabownica. Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w Gminie. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji, konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do 22⁰⁰ włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,
- wzrost uciążliwości hałasu na terenach wypoczynkowych.

Największą uciążliwość hałasu obserwuje się na obszarach o zwartej zabudowie.

3.5.3 Hałas kolejowy

Przez teren Gminy Trynca przebiega linia kolejowa dla ruchu towarowo - pasażerskiego. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej może przekraczać dopuszczalną wartość 50dB w odległości do około 80m od osi torów.

Generalnie w całej Polsce hałas kolejowy kształtuje się na jednakowym poziomie. Lokalnie mogą wystąpić niekorzystne zmiany ze względu na, stan infrastruktury (torowiska), prędkości przejazdu, rodzaju taboru kolejowego, stanu taboru kolejowego, położenia torowiska (nasyp, wawóz, teren płaski).

3.5.4 Ochrona przed hałasem

Punktem wyjścia do oceny wielkości hałasu komunikacyjnego powinno być dokładne rozpoznanie klimatu akustycznego całego województwa podkarpackiego a następnie wykonanie mapy akustycznej. W oparciu o mapę akustyczną powinien być opracowany program ograniczenia hałasu na obszarach o intensywnej zabudowie.

Do czasu opracowania mapy akustycznej należy doraźnie zapobiegać nadmiernemu hałasowi poprzez:

- zapewnienie organizacji ruchu eliminującej przerwy i zakłócenia w płynnym ruchu pojazdów;
- przedsięwzięcia w zakresie polepszenia nawierzchni drogowych (z akustycznego punktu widzenia);
- lokalizację zabudowy mieszkaniowej poza strefami uciążliwości od dróg;
- rozszerzenie badań technicznych samochodów o badania emisji hałasu,
- rozwój alternatywnych rodzajów transportu (ścieżki rowerowe),

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trybunice

Część II

Ustalenia Programu

4. STRATEGICZNE CELE I PRIORYTETY EKOLOGICZNE GMINY TRYŃCZA

Główne obszary strategiczne dla gminy Tryńcza to:

1. **Obszar strategiczny Nr I Poprawa jakości i ochrona środowiska**
2. **Obszar Strategiczny Nr II Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska,**
3. **Obszar Strategiczny Nr III Edukacja ekologiczna dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego**

Zasada kolejności, ważności i priorytetów odnosi się również do działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych sformułowanych dla realizacji poszczególnych celów długo i krótkookresowych.

Obszar strategiczny Nr I Ochrona i poprawa jakości środowiska obejmuje następujące cele:

Cel Nr I/1 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych – zapewnienie najlepszej jakości wód, w tym utrzymanie ilości wody na poziomie zapewniającym równowagę biologiczną oraz ochrona przed powodzią

Cel Nr I/2 Gospodarka odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich wykorzystywania i unieszkodliwiania.

Cel Nr I/3 Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i hałasem – zmniejszenie uciążliwości hałasowej w środowisku.

Cel Nr I/4 Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Cel Nr I/5 Ochrona środowiska przyrodniczego

Cel Nr I/6 Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami

Obszar strategiczny Nr II Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska obejmuje następujące cele:

Cel Nr II/1 Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych związanych np. z eksploatacją piasku, żwiru i kruszyw naturalnych w celu ich włączenia do zagospodarowania (zalesienia, zakrzewienia, uprawa) oraz racjonalne wykorzystania ziemi (w tym rozwój rolnictwa ekologicznego),

Cel Nr II/2 Ochrona kopalin, ich racjonalne wykorzystanie, łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących,

Cel Nr II/3 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Cel Nr II/4 Wykorzystanie energii odnawialnej – propagowanie korzystania z odnawialnych źródeł energii, wspieranie działań na rzecz wykorzystania źródeł energii odnawialnej

Obszar strategiczny Nr III Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego obejmuje następujące cele:

Cel Nr III/1 Edukacja w szkołach

Cel Nr III/2 Propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie

4.1. Obszar strategiczny Nr I Poprawa jakości i ochrona środowiska.

4.1.1. Cel Nr I/1 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych

Cel długoterminowy do 2015r.

Cel ten zakłada zapewnienie najlepszej jakości wód, w tym utrzymanie ilości wody na poziomie zapewniającym równowagę biologiczną i ochronę przed powodzią. Oznacza to, że:

- 1) wody powierzchniowe i podziemne powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, być przydatne do wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia, celów kąpielowych, bytowania ryb - cel ten powinien być osiągnięty do 2015 r.
- 2) należy dokonać , rozbudowy oczyszczalni ścieków zgodnie z wymogami ustawowymi i wymogami przepisów prawa Unii Europejskiej.

Uwarunkowania prawne.

Główną regulacją prawną wynikającą z prawa polskiego, odnoszącą się do szeroko rozumianych zagadnień gospodarki wodnej i ochrony wód są ustawy: „Prawo wodne” z dnia 18 lipca 2001 oraz „Prawo ochrony środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz szereg rozporządzeń wykonawczych do wymienionych ustaw.

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. **Prawo wodne** (Dz. U. Nr 115 poz. 1229) z późn. zm. reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Zakłada, że gospodarowanie wodami jest prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości.

Gospodarowanie wodami uwzględnia zasadę wspólnych interesów i jest realizowane przez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności tak, aby uzyskać maksymalne korzyści społeczne. Ustawa ostatecznie wprowadza i reguluje zasady zlewniowego zarządzania gospodarką wodną poprzez utworzenie dwóch regionów wodnych dla dorzeczy Odry i Wisły oraz ustanowienie dla nich administracji – regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW). Uwzględnione zostały również szczegółowe rozwiązania dotyczące:

- zintegrowanej ochrony przed zanieczyszczeniami;
- oczyszczania ścieków komunalnych;
- ochrony wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych.

Istotne z punktu widzenia niniejszego Programu są zapisy nakładające na aglomeracje, o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000, obowiązek wyposażenia się w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Obowiązek ten aglomeracje zrealizują:

- do dnia 31 grudnia 2015 r., w przypadku aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców od 2000 do 15 000,
- do dnia 31 grudnia 2010 r., w przypadku aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 15 000.

Odnosnie do zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, określi, w drodze rozporządzenia, wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszary szczególnie narażone, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć uwzględniając:

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryniec

- zawartość związków azotu w wodach powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem wód pobieranych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- charakterystykę terenu, ze szczególnym uwzględnieniem: rodzaju działalności rolniczej, struktury użytków rolnych, koncentracji produkcji zwierzęcej, rodzaju gleb i klimatu.

Ponadto Rozporządzenie Ministra Środowiska (Dz. U. z 2002r. Nr 241 poz. 2093 z 23.12.2002) wprowadza obowiązek opracowania programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych i określa wymagania jakim powinny one odpowiadać.

Na mocy nowej ustawy zmianie ulegnie również sposób prowadzenia i wyników monitoringu wód. Ukazały się rozporządzenia Ministra Środowiska określające wymagania, jakim powinny odpowiadać wody:

- powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę (Dz. U. z 2002 r. Nr 204.poz. 1728);
- śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 176 poz. 1455)
- w kąpieliskach (Dz. U. z 2002 r. Nr 183 poz. 1530).

Wydane zostało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz substancji szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 212 poz. 1799).

Głównym narzędziem realizowania polityki gospodarki wodnej w rejonach zlewniowych będą „warunki korzystania z wód dorzecza”.

Warunki korzystania z wód regionu wodnego obejmują:

- 1) aktualny stan ilościowy i jakościowy zasobów wód powierzchniowych i podziemnych regionu wodnego oraz aktualny stan ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wynikający z dotychczasowego użytkowania zasobów wodnych i gospodarki przestrzennej;
- 2) perspektywiczny stan ilościowy i jakościowy zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz perspektywiczny stan ekosystemów wodnych i od wody zależnych na obszarze regionu wodnego;
- 3) wymagania dotyczące jakości wody;
- 4) ustalenia planów zagospodarowania przestrzennego;
- 5) ustalenia zawarte w dokumentacji hydrogeologicznej szczególnie dotyczącej określenia zasobów wód podziemnych oraz wyznaczenia głównych zbiorników wód podziemnych;
- 6) ustalenia zawarte w obowiązujących pozwoleniach wodno - prawnych z uwzględnieniem podziału na zlewnie.

Warunki korzystania z wód regionu wodnego mogą określać ograniczenia w korzystaniu z wód regionu lub jego części, w zakresie:

- 1) pobierania wód powierzchniowych lub podziemnych;
- 2) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
- 3) wprowadzania substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego do wód, ziemi lub urządzeń kanalizacyjnych;
- 4) lokalizowania nowych urządzeń wodnych.

Działania na rzecz zwiększenia, regulacji stosunków wodnych, zwiększenie stopnia zabezpieczenia przed powodzią oraz dostosowanie sposobu zarządzania zasobami wodnymi w regionach i dorzeczach wynikają z prawa wodnego i dyrektywy 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. w sprawie ustanowienia ram dla działalności Wspólnoty w zakresie polityki wodnej. Ochronę przed powodzią oraz suszą prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa.

Dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium określające w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, uwzględniające częstotliwość występowania powodzi, ukształtowanie dolin rzecznych i tarasów zalewowych, strefę przepływu wezbrań powodziowych, tereny zagrożone osuwiskami skarp lub zboczy, tereny depresyjne oraz bezodpływowe.

Ustawa, z dn. 27 kwietnia 2001r. „**Prawo ochrony środowiska**” Dz. U. Nr.62 poz. 627 z dn. 20 czerwca 2001r z późniejszymi zmianami oraz ustawą z dn.27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianami niektórych ustaw (Dz. U. Nr.100 poz.1085), część warunków korzystania z wód dorzecza stanowią programy ochrony wód dla obszarów, na których poziomy jakości wód nie są osiągnięte. Ustawa nie reguluje w zasadzie szczegółowych zagadnień ochrony wód. Jedynym nawiązaniem jest propozycja wprowadzenia zintegrowanego pozwolenia, które będzie obejmowało także wykorzystanie wód.

Cele długookresowe do 2010r.

Dla realizacji ochrony i poprawy jakości wód, zmniejszenia wodochłonności, ochrony przed powodzią i kształtowania stosunków wodnych na terenie województwa podkarpackiego przyjęto, iż działania, tym zakresie będą zmierzały do spełnienia głównych celów określonych w II Polityce ekologicznej państwa w średniookresowym horyzoncie czasowym (do 2010 r.) tj. m. in.:

- Ograniczenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych: miejskich, przemysłowych i wiejskich (osiągnięcie, co najmniej 75% poziomu usuwania biogenów ze ścieków komunalnych, zaprzestanie odprowadzania substancji niebezpiecznych i ograniczenie zrzutów pozostałych substancji tego typu).
- Zmniejszenie ładunku zanieczyszczenia pochodzących ze źródeł przestrzennych (rozproszonych), trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi (przede wszystkim z terenów rolnych oraz terenów zurbanizowanych).

- Zaspokojenie zapotrzebowania ludności na odpowiednią jakościowo wodę do picia poprzez modernizację stacji uzdatniania wody zgodnie z wymogami nowych przepisów; modernizację, budowę i rozbudowę systemów kanalizacji zbiorczej; ochronę ujęć wód, oraz ustanawianie stref ochronnych dla nich.
- Zmniejszenie wodochłonności przemysłu.
- Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego na terenie gminy.
- Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody.
- Prawidłowe ukształtowanie stosunków wodnych na obszarach intensywnie użytkowanych przez człowieka

Kierunki działań w zakresie realizacji celów długookresowych do 2010 roku.

Kierunki działań zmierzających do ochrony i kształtowania zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem, w zakresie realizacji celów długoterminowych do 2010 roku zostały sformułowane dla Województwa Podkarpackiego w Strategii Rozwoju Województwa, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa i w programach operacyjnych opracowywanych w województwie.

W „Programie ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego” kierunki działań określono dla następujących zagadnień:

- 1) zarządzanie ochroną wód i zasobami wodnymi,
- 2) przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i ograniczanie emisji ze źródeł osadniczych,
- 3) przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i ograniczanie emisji ze źródeł przemysłowych
- 4) zmniejszenie i ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł powierzchniowych,
- 5) zaopatrzenie w wodę
- 6) zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód, retencja i ochrona przed powodzią.

W zakresie wód podziemnych rozwijany będzie monitoring, zarówno regionalny jak i lokalny. Działania ochronne realizowane będą poprzez ochronę ujęć wód podziemnych

oraz ochronę zbiorników wód podziemnych. W perspektywie przystąpienia do Unii Europejskiej największy problem będzie stanowić zrealizowanie wymogów dotyczących całkowitego wyeliminowania ze ścieków niektórych substancji niebezpiecznych bezpośrednio zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz uzyskanie bezpiecznych wskaźników emisyjnych dla poszczególnych substancji, zagrażających ekosystemom wodnym.

Zarządzanie ochroną jakości wód i zasobami wodnymi.

Przepisy „Prawa wodnego” wprowadzają zasady zlewniowego zarządzania gospodarką wodną i określenia warunków korzystania z wód dorzecza. Celem tego działania jest korzystanie z zasobów wodnych uwzględniające zasady racjonalnego i zrównoważonego rozwoju. Wymaga ono opracowania nowych instrumentów zarządzania zasobami wodnymi. Jednym z najważniejszych instrumentów niezbędnych do wdrożenia postanowień dyrektywy 2000/60/EC są plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz kataster wodny dla regionów wodnych i dorzeczy. Ochrona wód powoduje konieczność wzmożenia działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń.

Kierunki działań pozainwestycyjnych.

- opracowanie programu dla gminy ukierunkowanego na ograniczenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód ze ściekami komunalnymi o 50%:
 - gminnego programu oczyszczania ścieków komunalnych, wraz z rozbudową i modernizacją kanalizacji,
 - programu działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych.
- opracowanie programów ochrony wód w zlewniach głównych rzek gminy,
- prowadzenie systemu monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych dostosowanych do wymagań Unii Europejskiej,
- wdrożenie gminnego systemu informowania społeczeństwa o jakości wód do picia,
- wdrożenie nowego systemu opłat za korzystanie ze środowiska wodnego i usług wodno – kanalizacyjnych,
- opracowanie planów ochrony przeciwpowodziowej,

- dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi sporządzenie studium określającego w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią,

Zmniejszenie i ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł powierzchniowych

W wyniku wzrostu intensywności produkcji rolnej, a także jej koncentracji, wzrasta zanieczyszczenie środowiska pochodzące z działalności rolniczej. Do rzek a także do wód gruntowych z powierzchni uprawnych przenikają związki azotu i fosforu, pozostałości po chemicznych środkach ochrony roślin powodując eutrofizację wód powierzchniowych.

Zanieczyszczenia te zwane są zanieczyszczeniami obszarowymi. Oprócz zanieczyszczeń obszarowych, na stan wód oddziałują tzw. zanieczyszczenia punktowe pochodzące z działalności rolniczej: składowiska obornika, odchody zwierzęce płynne (gnojówka).

Rozwój rolnictwa i poprawa jakości życia mieszkańców wsi, przy równoczesnej ochronie środowiska, wymaga stworzenia właściwej infrastruktury technicznej, zwłaszcza kanalizacji i oczyszczalni ścieków, obiektów gospodarki odpadami, sieci wodociągowej. Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich ma szczególne znaczenie w świetle integracji z Unią Europejską i możliwości uzyskania wsparcia finansowego.

Należy szukać rozwiązań zmierzających do ograniczenia w rolnictwie związków biogenych. m.in. powinny zostać opracowane i stosowane przepisy korespondujące z dyrektywą 91/676/EWG o ochronie wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Dyrektywa ta nakłada na państwa członkowskie opracowanie co najmniej jednego kodeksu dobrej praktyki rolniczej, który musi być propagowany na terenie całego kraju.

W nadchodzących latach wiele gospodarstw zmieni metodę swej produkcji w kierunku rolnictwa ekologicznego, które ma większą szansę zbytu swoich produktów

w krajach Unii Europejskiej, niż gospodarstwa duże, zużywające znaczne ilości nawozów i środków ochrony roślin.

Aby tak się stało, należy przewidzieć rekompensaty dla rolników z tytułu strat w ich dochodach, wynikających z inwestycji ponoszonych w okresie dostosowywania gospodarstw do produkcji ekologicznej.

Integrowana produkcja i obowiązek atestacji sprzętu ochrony roślin oraz kontrola stosowania środków ochrony roślin (przestrzeganie okresu karencji i prewencji) przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju rolnictwa.

Kierunki działań pozainwestycyjnych:

- 1) ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (głównie: budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych),
- 2) wprowadzanie i wspieranie rolnictwa ekologicznego,
- 3) preferowanie użytkowania łąkowego, ochrona, restytucja i właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż brzegów cieków wodnych.

Zaopatrzenie w wodę

W celu zapewnienia odbiorcom odpowiedniej jakości wody, niezbędna jest modernizacja istniejących sieci wodociagowych oraz stacji uzdatniania wody a jednocześnie budowa nowych. Duże znaczenie będą miały działania dotyczące racjonalnego wykorzystania wód w działach gospodarki o dużej wodochłonności.

Kierunki działań inwestycyjnych:

- 1) modernizacja sieci wodociagowych
- 2) dostosowanie jakości wody do picia do standardów UE poprzez rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania wody

Cele krótkookresowe do 2006 r. do realizacji na terenie gminy

Wykaz celów.

- Zwiększenie ilości oczyszczonych ścieków w gminie poprzez wykonanie nowych przyłączy domowych – do 2006r.
- Wdrożenie zarządzania ochroną wód.
- Ograniczenie zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych i gospodarstw domowych, ograniczenie zrzutu substancji niebezpiecznych (gnojówka, szamba).
- Zapewnienie odpowiedniej ilościowo i jakościowo wody do celów bytowo-gospodarczych
- Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód, retencja i poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego (sukcesywnie).
- Przebudowa systemu monitorowania jakości wody dostarczanej przez wodociągi, stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz emisji zanieczyszczeń do tych wód.

Program działań dla osiągnięcia stanu docelowego dla gminy Trynka

Podstawowym działaniem w zakresie ochrony środowiska winno być rozwijanie właściwej gospodarki wodno-ściekowej, które spowoduje poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Dla osiągnięcia tak postawionego celu należy dążyć do :

- Budowy zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej w pozostałych miejscowościach gminy Trynka
- Rozwiązań systemowych, na obszarach zabudowy mieszkaniowej rozproszonej gdzie nie przewiduje się rozbudowy sieciowego systemu odprowadzania ścieków, budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków lub innego sprawnego systemu oczyszczania ścieków
- Wymusić obowiązek wykonania podłączeń obiektów mieszkalnych i usługowych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej i zakazu zrzutu nieczystości do rzek Wisłok, San i Mlecza
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków

Na terenie gminy pozostało do wykonania sieć kanalizacyjna w następujących miejscowościach:

Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gorzyce:

Efektem materialnym realizacji kanalizacji we wsi Gorzyce będzie:

- 265 szt. przykanalików z rur Φ 160 o długości – 2462 mb
- rurociągi grawitacyjne:
 - 2557 mb -- Φ 250 mm - PCV
 - 10820 mb -- Φ 200 mm - PCV
 - 7234 mb – Φ 160 mm - PCV
 - 48 mb – Φ 125 mm - PE 20.659
- rurociągi tłoczne:
 - 2038 mb – Φ 110 mm – PCV
 - 1190 mb – Φ 90 mm – PCV
 - 737 mb -- Φ 63 mm - PE 3965

Tab. Nr 7 Źródła finansowania sieci kanalizacji w m. Gorzyce

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł.
	1	2
1	Całkowite koszty przedsięwzięcia	4 775 326,20
2	Wnioskowana dotacja ZPORR	3 453 897,15
3	Wnioskowana dotacja z MGIP	460 519,62
4	Środki własne	860 909,43

Budowa sieci kanalizacji w miejscowości Jagiełła

Efektem materialnym realizacji przedsięwzięcia we wsi Jagiełła będzie:

250 szt. przykanalików z rur PCV Φ 160 o długości 2462 mb.

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynieszka

- rurociągi grawitacyjne:

8575 mb. - Φ 160 –PCV

8702 mb. - Φ 200 – PCV

2671 mb. - Φ 250 – PCV

19 948

- rurociągi tłoczne:

1729 mb. - Φ 63 – PE

682 mb. - Φ 75 – PE

920 mb. - Φ 90 – PE

991 mb. - Φ 110 – PE

4322

5 szt. przepompowni sieciowych.

Źródła finansowania

Tab. Nr 8 Źródła finansowania sieci kanalizacji w m. Jagiella

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł.
	1	2
1	Całkowite koszty przedsięwzięcia	4 724 239,10
2	Wnioskowana dotacja ZPORR	3 444 390,57
3	Wnioskowana dotacja MGiP	459 252, 21
4	Środki własne	820 596,32

Aby spełnić wymagania Dyrektywy Rady Unii Europejskiej nr 91/271/EWG jakość ścieków oczyszczonych musi być następująca:

- oczyszczalnie powyżej 2000 RLM:

- BZT5 < 25 mgO₂/l
- ChZT < 125 mgO₂/l
- Zawiesina ogólna < 35mg/l

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynka

- Fosfor ogólny < 2 mg/l
- Azot ogólny < 15 mg/l

Oczyszczalnia ścieków w Trynku, po przyłączeniu wszystkich miejscowości osiągnie stan powyżej 2000 RLM i docelowo będzie spełniać w/w normy UE.

4.1.2 Cel Nr I/2 Gospodarka odpadami

Zadania dotyczące gospodarki odpadami zostały szczegółowo określone w „Planie Gospodarki Odpadami dla gminy Trynca”

4.1.3 Cel Nr I/3 Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i hałasem.

Ochrona przed promieniowaniem – cel długoterminowy

W zależności od częstotliwości, promieniowanie ma właściwości jonizujące (promienie x, gamma, ultrafiolet), lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie od urządzeń elektrycznych, linii przesyłowych). Rodzaj promieniowania, z jakim mamy najczęściej do czynienia, to promieniowanie niejonizujące. Głównymi emitarami promieniowania niejonizującego są systemy energetyczne, teleinformatyczne, radiowe.

Urządzenia emitujące promieniowanie na terenie gminy to:

- Stacja bazowa telefonii komórkowej Gniewczyzna Łańcucka
- Sieć elektryczna 110 kV Sieniawa - Jarosław

Najważniejsze zadania gminy w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej to:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
- poprawa standardu świadczonych usług,
- zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko.

Projektowane nowe inwestycje powinny być przyjazne dla środowiska, tj. dobrze wkomponowane w pejzaż gminy i w jak najmniejszym stopniu uciążliwe dla otoczenia.

Dopuszczalne poziomy promieniowania elektromagnetycznego to: składowa elektryczna 10 kV/m , składowa magnetyczna 80 A/m, jest to podstawowy poziom ochrony. Na obszarach zabudowy mieszkaniowej, oraz na obszarach gdzie zlokalizowane są szpitale, przedszkola, składowa elektryczna promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego o częstotliwości 50 Hz nie może przekraczać wartości 1 kV/m.

Natężenie pola elektrycznego większe niż 1 kV/m występuje w sąsiedztwie urządzeń o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym. Linie o napięciu znamionowym 110 kV

zaliczane są do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska.

Ochrona ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym uregulowana jest przepisami: ochrony przed promieniowaniem, zagospodarowania przestrzennego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisami sanitarnymi. Obszar otaczający źródło pola elektromagnetycznego, które przekracza dopuszczalny poziom natężenia musi być objęty strefą ochronną (obszar ograniczonego użytkowania).

Celem długoterminowym powinien być rozwój systemów elektroenergetycznych i teleinformatycznych zapewniających odpowiednią jakość i pewność obsługi przy respektowaniu ekonomiki przyjmowanych rozwiązań i maksymalnej ochrony przed działaniem emitowanych pól elektromagnetycznych oraz ograniczenie i kontrola emisji do środowiska promieniowania niejonizującego.

Działania:

- wdrażanie szeroko rozumianej oszczędności użytkowania energii elektrycznej
- stosowanie w wykonawstwie materiałów i technologii zapewniających poprawę bezpieczeństwa przeciwporażeniowego, miniaturyzację urządzeń i poprawę estetyki konstrukcji
- modernizację wyeksploatowanych urządzeń i sieci celem dostosowania ich parametrów technicznych i eksploatacyjnych do obowiązujących standardów przestrzeganie wyznaczonych stref ochronnych zabezpieczających ludzi przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych

Ochrona przed hałasem – cel długoterminowy

Na terenie gminy Trynka głównym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny. Związane to jest z nasilającym się w ostatnich latach tranzytem pojazdów przez drogi przecinające teren gminy.

Dla zmniejszenia uciążliwości hałasu drogowego należy zadbać o stan techniczny pojazdów oraz wprowadzać ekrany turystyczne w postaci drzew i krzewów wzdłuż poboczy sieci drogowej.

Główne działania:

- usprawnienie sieci drogowej
- poprawa nawierzchni istniejących
- rozbudowa sieci dróg
- przebudowa skrzyżowań w miejscach kolizyjnych
- budowa chodników
- budowa ścieżek rowerowych

4.1.4 Cel Nr I/3 Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Dyrektywy Unii Europejskiej w tym Dyrektywa 96/62/EC z 27.09.1996r. określają wymagania dotyczące oceny i zarządzania jakością powietrza. Dyrektywy tworzą zasady i mechanizmy działań, które mają na celu planowanie poprawy jakości powietrza na obszarach, gdzie nie spełnia ona wymaganych kryteriów oraz utrzymywanie jakości powietrza na obszarach, gdzie jest ona wystarczająca.

Prawo ochrony środowiska określa dwa zasadnicze cele działań w dziedzinie ochrony powietrza:

- utrzymanie jakości powietrza na tych obszarach, gdzie jest ona wystarczająca
- planowanie poprawy jakości powietrza na obszarach, gdzie nie są dotrzymane obowiązujące poziomy substancji w powietrzu.

Działania w zakresie ochrony powietrza planowane do realizacji na terenie gminy:

- modernizacja obiektów użyteczności publicznej w zakresie zmiany źródeł energii cieplnej. Zmiany w kotłowniach polegają na eliminowaniu kotłów opalanych paliwem tradycyjnym (węgiel, koks) na rzecz źródeł gdzie paliwem są substancje emitujące znacznie mniej zanieczyszczeń np. gaz ziemny, olej opałowy. Budowa kotłowni gazowej lub na olej opałowy w Szkole Podstawowej w Jagielle w latach 2005 – 2006.
- edukacja ekologiczna poprzez rozmieszczanie ogłoszeń i ulotek o obowiązujących wymaganiach w zakresie spalania (np. zakaz spalania odpadów na powierzchni ziemi) oraz o skutkach ekologicznych i zdrowotnych spalania niektórych rodzajów odpadów w kotłowniach (piecach) domowych,
- systematyczna poprawa nawierzchni dróg gminnych co przyczynia się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń transportowych (wynikających ze spalania paliw, ścierania opon czy innych części emitujących pyły np. azbestowe do środowiska),
- likwidacja i uprzątnięcie dzikich wysypisk

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynieszka

Nowobudowane obiekty powinny być oddalone od dróg w zależności od ich kategorii, zgodnie z „Wytycznymi projektowania dróg” wprowadzonymi do stosowania zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z 31 marca 1995 r.

Ze względu na istniejącą zabudowę, szczególnie w terenach istniejącej zwartej zabudowy, dopuszcza się czasowe zachowanie istniejącej linii zabudowy pomimo niezachowania wymaganych odległości.

Uciążliwość dróg na terenie gminy należy zmniejszać poprzez:

- wznoszenie nowych budynków w większej odległości od krawędzi jezdni,
- zwiększenie powierzchni zieleni oraz jej intensywności wokół obiektów usług publicznych,
- wprowadzanie zadrzewień i krzewów wzdłuż dróg przebiegających na terenach otwartych (nie zabudowanych) dla ochrony gruntów rolnych przed zanieczyszczeniem
- metalami ciężkimi.

„Dyrektywa ramowa w sprawie jakości powietrza D 96/62/WE”. Dyrektywa ta ma na celu określenie głównych zasad wspólnej strategii. Strategia ta:

- definiuje i wytycza cele jakości powietrza dla obszaru UE w celu uniknięcia, zapobieżenia lub ograniczenia szkodliwych skutków dla zdrowia ludzi i środowiska,
- dokonuje oceny jakości powietrza w państwach członkowskich na podstawie wspólnych przyjętych metod i kryteriów,
- przewiduje opracowanie odpowiednich materiałów informacyjnych i zapewnienie dostępu do nich obywatelom,
- zakłada utrzymanie jakości powietrza, jeżeli jest ona dobra i poprawienie jej w innych przypadkach.

Obowiązujące normy jakości powietrza, będą zastępowane przez następujące dyrektywy:

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynieszka

Dyrektywa 70/220/EWG i 94/12/WE – ustanawia wymogi techniczne i dopuszczalne wartości dla CO i nie spalonych emisji węglowodorów z silników pojazdów samochodowych.

Dyrektywa 72/306/EWG, 77/537/EWG – ustanawia normy dla maksymalnej ilości spalin z silników diesla w pojazdach samochodowych, ciągnikach używanych w rolnictwie i leśnictwie.

Dyrektywa 80/779/EWG – w sprawie dopuszczalnych i zalecanych stężeń SO i cząstek zawieszonych w powietrzu.

Dyrektywa 82/884/EWG – ustanowienie maksymalne wartości stężeń ołowiu w powietrzu atmosferycznym.

Dyrektywa 85/203/EWG – ustanawia obowiązujące dopuszczalne wartości tlenu azotu.

Dyrektywa 88/77/EWG – ustanawia wymogi techniczne i dopuszczalne CO, węglowodorów, NOx dla samochodów ciężarowych.

Dyrektywa 85/210/EWG – w sprawie zawartości ołowiu w benzynie.

Dyrektywa 92/72/EWG – ustanawia wartości progowe ozonu.

Dyrektywa 93/12/EWG – w sprawie zawartości siarki w paliwach płynnych.

Dyrektywa 94/63/WE – ma na celu ograniczenie emisji lotnych związków organicznych (VOC) pochodzących z magazynowania i dystrybucji benzyny.

Dostosowywanie się do prawa UE spowoduje konieczność zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. Związane jest to z wieloma inwestycjami i modernizacjami istniejących źródeł ciepła oraz dociepleniem budynków. Działania takie spowodują zmniejszenie zużycia energii, co w konsekwencji obniży ilość odprowadzanych zanieczyszczeń do atmosfery.

4.1.5 Cel Nr I/5 Ochrona środowiska przyrodniczego.

Dla zapewnienia gminie zrównoważonego rozwoju sprawą istotną jest, aby w procesie określania polityki przestrzennej uwzględnić uwarunkowania przyrodnicze i wskazać występujące zagrożenia.

Polityka zachowania walorów przyrodniczych gminy winna być realizowana poprzez:

- zapewnienie wzajemnego wyważenia proporcji między rozwijanymi rodzajami działalności społecznej i gospodarczej,
- ochroną wysokiej wartości gleb przed nierolniczym zagospodarowaniem,
- utworzenie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych zapewniających przewietrzanie i wentylację terenu,
- rekultywację zdegradowanych terenów,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej jako podstawy podniesienia stanu czystości cieków wodnych.

Działania prowadzone na terenie gminy w ramach celu długookresowego:

- utrzymanie istniejących i powołanie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu,
- ochrona dolin rzecznych i innych korytarzy ekologicznych, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym,
- usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej,
- wspieranie działalności lokalnych proekologicznych organizacji pozarządowych i ruchów społecznych działających na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego w gminie,
- realizacja programu wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,
- realizacja programów ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków oraz tradycyjnego krajobrazu rolniczego na istniejących i projektowanych obszarach objętych prawną ochroną przyrody,
- kontrola pozyskiwania zasobów przyrodniczych z ich naturalnych siedlisk,

Cele średniookresowe dla gminy Tryniec

- Zachowanie oraz odtwarzanie i wzbogacanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych, poprzez objęcie prawną ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności,
- Utrzymanie urozmaiconego krajobrazu rolniczego, zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na obszarach przyrodniczo cennych oraz rozwój form rolnictwa stosujących metody produkcji nienaruszających równowagi przyrodniczej, przede wszystkim rolnictwa ekologicznego.
- Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych gminy, rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego przy pełnej ochronie przyrody i krajobrazu kulturowego.

Działania w zakresie realizacji celów średniookresowych na terenie gminy:

- prowadzenie edukacji ekologicznej dorosłych w zakresie zrozumienia celów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej,
- wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
- tworzenie nowych rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, pomników przyrody i innych form ochrony,
- wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody, zawartych w planach ochrony obszarów chronionego krajobrazu,
- zmniejszanie ekspansji terenów zurbanizowanych w terenach cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, regulujących zasady kształtowania zabudowy i ochrony środowiska),
- ochrona pomników przyrody ożywionej i nieożywionej, w tym plany ochrony dla obiektów szczególnie cennych,
- opracowanie i wdrażanie programów ochrony terenów zieleni w gminie,
- propagowanie i rozwój rolnictwa ekologicznego,

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

- prowadzenie wymiany informacji z zakresu ochrony różnorodności biologicznej oraz międzynarodowej współpracy naukowej w tej dziedzinie,
- opracowanie programu wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych
- ochrona istniejących i odbudowa zdegradowanych korytarzy ekologicznych na obszarach pozbawionych kompleksów leśnych,

4.1.6 Cel Nr I/6 Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami.

Do poważnych awarii, które mogą wystąpić na terenie gminy należy zaliczyć głównie katastrofy naturalne (wyładowania elektryczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, huragany, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach, masowe występowanie szkodników roślin lub zwierząt a także epidemie chorób zakaźnych ludzi i zwierząt). Ponadto mogą losowo wystąpić awarie transportowe.

Przeciwdziałanie awariom transportowym na terenie gminy powinno polegać na:

- zmodernizowaniu zbyt wąskich odcinków dróg,
- przebudowie skrzyżowań stwarzających zagrożenie kolizyjne
- przygotowaniu parkingów i zatok dla bezpiecznego zatrzymywania się pojazdów, a w przypadku awarii na ich odholowanie i zabezpieczenie,
- przeprowadzaniu wzmożonych kontroli pojazdów przewożących materiały niebezpieczne,
- podnoszeniu świadomości społecznej
- informowaniu i edukacji społeczeństwa o zagrożeniach środowiska i zdrowia ludzi.

Ponadto w zakresie ochrony życia i mienia konieczne jest:

- rozbudowa i modernizacja systemu wczesnego ostrzegania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej (m.in. opracowanie i stosowanie procedur postępowania w sytuacji zagrożenia),
- modernizacja i stała poprawa wyposażenia jednostek służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa
- ujednoczenie systemu alarmowania,

4.2 Obszar Nr II Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska,

4.2.1. Cel Nr II/1 Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdewastowanych

Główne zamierzenia programowe dla gminy:

- likwidacja dzikich wysypisk śmieci
- ograniczenie zanieczyszczeń związanych z niewłaściwym stosowaniem nawozów mineralnych i środków ochrony roślin – edukacja rolników w kwestii zrównoważonego nawożenia gleb,
- kontrole dotyczące rekultywacji terenów wyrobiskowych piasku.
- sukcesywne w miarę możliwości wprowadzanie rolnictwa ekologicznego

4.2.2. Cel Nr II/2 Wykorzystanie energii odnawialnej

Integralnym elementem zrównoważonego rozwoju gminy powinien stać się wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Lokalnymi gminnymi odnawialnymi zasobami wykorzystywanymi do produkcji energii elektrycznej mogą być:

- siła wiatru (siłownie wiatrowe),
- energia słoneczna (kolektory słoneczne przetwarzające energię słoneczną na prąd elektryczny),
- energia geotermalna,
- biogaz.

Działania pozainwestycyjne gminy w tym zakresie powinny koncentrować się głównie na:

- dokonaniu oceny zasobów energii odnawialnej,
- opracowaniu programów wykonawczych dotyczących energetycznego wykorzystania biomasy, energii wiatrowej, słonecznej oraz programu wykorzystania energii geotermalnej,
- włączanie problematyki energii odnawialnej do planów zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wspieranie indywidualnych przedsięwzięć związanych z energetyką odnawialną.

4.2.3 Cel Nr II/3 Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Dla prowadzenia na terenie gminy zrównoważonej gospodarki leśnej należy realizować następujące cele:

- chronić lasy, zwłaszcza te, które stanowią naturalny fragment rodzimej przyrody,
- chronić lasy szczególnie cenne ze względu na zachowanie różnorodności przyrodniczej,
- dążyć do wzrostu lesistości zgodnie z Programem Zwiększania Lesistości Polski (2003 r.),
- prowadzić prawidłową gospodarkę leśną,
- doskonalić i wdrażać nowoczesne metody inwentaryzacji i monitoringu stanu lasów,
- zapewnić lasom i zadrzewieniom właściwe znaczenie w planowaniu przestrzennym
- i zagospodarowaniu gminy,

Szczegółowe zadania gminy powinny polegać na:

- sukcesywnej odnowie i odbudowie drzewostanu,
- zalesianu gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego,
- zalesianiu nieużytków rolnych,
- sporządzaniu i realizacji planów urządzania lasów,
- wzmocnieniu nadzoru i doradztwa fachowego w stosunku do lasów niepaństwowych ,
- prowadzeniu szkoleń i przygotowywaniu materiałów informacyjnych,
- doskonaleniu metod aktywnego przeciwdziałania zagrożeniu pożarowemu,
- podnoszeniu świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa,

4.2.4 Cel Nr II/4 Racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin

W zakresie ochrony kopalin i ich racjonalnego wykorzystania w myśl zasady zrównoważonego rozwoju na terenie gminy należy:

- poszukiwać i dokumentować nowe złoża,
- ograniczać naruszenie środowiska towarzyszące eksploatacji kopalin i pracom geologicznym,
- rekultywować tereny poeksploatacyjne.
- zapobiegać powstawaniu dzikich wyrobisk

4.3 Obszar Strategiczny Nr III Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzenie dialogu społecznego

Należy zorganizować system szkoleń i kursów edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska, rolnictwa ekologicznego, twórczości regionalnej.

Ponadto wspierać inicjatywy młodzieży szkolnej z zakresu ochrony środowiska, tworzenia autorskich klas biologicznych, prenumerowanie czasopism ekologicznych, organizowanie pogadanek, odczytów, wystaw.

Cel Nr III/1 Edukacja w szkołach

Edukacja ekologiczna młodzieży szkolnej należy realizować będzie poprzez:

- wprowadzanie do szkół programu ekologicznego w ramach zajęć pozalekcyjnych,
- udział szkół w akcji „sprzątanie świata” (minimum 2 razy w ciągu roku – maj, wrzesień)
- prowadzenie czynnej zbiórki surowców wtórnych,
- uczestnictwo w konkursach ekologicznych,
- organizowanie imprez popularyzujących wiedzę ekologiczną,
- organizowanie konferencji i seminariów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- gromadzenie bibliografii oraz filmów z zakresu ekologii.

Edukacja ekologiczna dorosłych będzie wdrażana poprzez:

- promowanie proekologicznych zachowań
- egzekwowanie przepisów dotyczących utrzymania czystości i porządku,
- sankcjonowanie europejskich standardów w dziedzinie ładu przestrzennego, oszczędności w wielu dziedzinach życia społecznego,
- promowanie proekologicznych zachowań,

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynieszka

- aktywizowanie społeczności lokalnych w zakresie gospodarki odpadami i racjonalnego zużycia wody, racjonalnego wykorzystania opakowań.

5. KONTROLA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

5.1 Działania realizacyjne i kontrolne

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie i koordynację działań określonych w Programie jest Wójt Gminy Trynieszka. Zapewnia on spójność pomiędzy wszystkimi programami działającymi w gminie i umożliwia efektywne wykorzystanie środków finansowych i technicznych. Program realizowany będzie przez wszystkie jednostki odpowiedzialne za ochronę środowiska w gminie w oparciu o aktualne dostępne instrumenty: prawno-administracyjne, finansowe, ekonomiczno-rynkowe oraz informacyjno-edukacyjne

Kontrola wdrażania Programu i ocena jego realizacji prowadzona będzie przez monitoring środowiska w zakresie stanu środowiska, gromadzenie i przetwarzanie informacji o środowisku i jego ochronie.

W najbliższych latach jednym z ważniejszych działań w tej dziedzinie będzie zmiana:

- systemu monitorowania i dostosowanie monitoringu środowiska do zakresu określonych w przepisach prawnych i dyrektywach UE.
- wdrażania i realizacji Programu – dotyczyć będzie określania stopnia realizacji przyjętych celów, oceny realizacji programów i projektów inwestycyjnych oraz określenie stopnia rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami z określeniem przyczyn tych rozbieżności.
- skutków realizacji Programu – realizowany przez ocenę poprawy jakości środowiska, aktywności i reakcji społeczeństwa, kontrolę i ocenę wskaźników dotyczących stopnia poprawy jakości środowiska wg dziedzin, stopnia zużywanej energii, materiałów, wody i wytwarzanych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca lub wielkość produkcji,

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryniec

Wójt Gminy co 2 lata sporządzać będzie raporty z wykonania zadań Programu. Ocenie Programu będzie służyło monitorowanie, w okresie dwuletnim stopnia wykonania zadań realizowanych przez władze gminy. Raporty i ocena Programu będą podstawą do aktualizacji strategii ochrony i poprawy stanu środowiska, która winna odbywać się przynajmniej co 4 lata.

Zarządzanie, realizacja i kontrola Programu na poziomie gminy, prowadzone będzie przez administrację rządową, samorządową oraz przez instytucje (poprzez instrumenty określone ustawami) a w szczególności:

- 1) Radę Gminy jako wdrażający i koordynujący działania określone w Programie,
- 2) Wójta Gminy oraz podległe mu służby dysponujące instrumentami prawnymi (decyzje, zezwolenia, uzgadnianie, koncesje, kontrola, monitoring, nadzór, publiczne rejestry),
- 3) instytucje finansujące zadania ochrony środowiska
- 4) administrację niezespoloną :
 - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
 - Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
 - Zarząd Parków Krajobrazowych w Przemyślu
 - Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych .

Do realizacji polityki ekologicznej służą między innymi następujące narzędzia:

1. ekonomiczno-prawne i finansowe,

- podatki –instrumenty wprowadzone w ramach prawa lokalnego,
- opłaty – opłaty za korzystanie ze środowiska, opłaty za wprowadzanie zanieczyszczeń do środowiska,
- subwencje (subsydia publiczne), dotacje ze środków budżetowych, preferencyjne kredyty i pożyczki, systemowe umarzanie pożyczek, ulgi podatkowe, zróżnicowanie

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

opłat celnych, zwalnianie od kaucji inwestycyjnych przy podejmowaniu inwestycji ochronnych,

- bodźce finansowe dla egzekucji prawa – system kar ekologicznych, odsetki karne za nieterminowe uiszczanie opłat, itp.

2. edukacyjne – działania mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Organizacje pozarządowe wspomagać będą realizację programu, głównie w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej natomiast placówki badawcze i szkoleniowe w zakresie edukacji ekologicznej i postępu technicznego.

Warunkiem realizacji Programu będzie przede wszystkim współpraca pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych i środowisk odpowiedzialnych za stan środowiska w gminie Tryńcza.

Duży wpływ na realizację Programu będzie miała dynamika rozwoju i zmian w strefie gospodarczej, przestrzennej oraz społecznej.

Ocena powyższych uwarunkowań będzie służyła do weryfikacji przyjętych założeń, celów i sposobów ich realizacji oraz ustalonych priorytetów.

Analiza przyczyn rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami a ich realizacją oraz weryfikacja kosztów wdrażania Programu powinna uwzględniać:

- możliwości pozyskiwania terenów pod realizację projektów,
- możliwości do pozyskiwania przez inwestorów środków finansowych,
- możliwości kredytowe gmin i przedsiębiorstw

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

- ograniczenia finansowe wynikające z konieczności przeznaczenia środków finansowych na zaspokojenie innych potrzeb,
- stopień zaangażowania instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań,
- aktualne priorytety określone w dokumentach rządowych, wojewódzkich i powiatowych

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU WRAZ Z HARMONOGRAMEM ICH REALIZACJI

6.1 Koszty realizacji programu

Kalkulacja kosztów została podana dla dwóch horyzontów czasowych: lata 2004-2006 i 2007-2015. Koszty te należy traktować jako szacunkowe z uwagi na brak możliwości określenia uwarunkowań realizacji Programu.

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Trynieszka

L.p.	Obszar	Cel	Rodzaj działania	Szacunkowe koszty w latach 2004-2006 w tys. zł.	Szacunkowe koszty w latach 2007-2015 w tys. zł.	RAZEM	Źródła finansowania
	1	2	3	4	5	6	7
		Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych –	Inwestycyjne	13 885	2 100	15 985	Środki własne Środki pomocowe
		Gospodarka odpadami	Pozainwestycyjne				
		Szczegółowe dane zawiera Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Trynieszka na lata 2004 - 2014, stanowiący oddzielny dokument					
1.	Ochrona i poprawa jakości środowiska	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i hałasem	Inwestycyjne	760	2050	2830	Środki własne] Środki pomocowe
			Pozainwestycyjne	-	20		
		Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza	Inwestycyjne	150	100	255	Środki własne NFOŚ i GW
			Pozainwestycyjne	5	-		WFOŚ i GW
		Ochrona środowiska przyrodniczego	Inwestycyjne	-	-	-	Środki własne
			Pozainwestycyjne	10	20	30	Środki pomocowe WFOŚ i GW
2	Racjonalne użytkowanie zasobów	Ochrona prz [d nadzwyczajnymi zagrożeniami	Inwestycyjne	30	90	125	Środki własne
		Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych związanych	Pozainwestycyjne	-	5	1500	Środki pomocowe Środki własne Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

3	Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzenie dialogu społecznego	Ochrona kopalin, ich racjonalne wykorzystanie	Investycyjne	-	-	Środki własne Środki pomocowe
		Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.	Pozainwestycyjne	5	10	15
		Wykorzystanie energii odnawialnej	Investycyjne	9	18	27
		Edukacja w szkołach oraz propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie	Pozainwestycyjne	Pomoc doradcza przy realizacji przedsięwzięć z zakresu energii odnawialnej		
				90	30	120

6.1 Krajobowe źródła finansowania

Zasady funkcjonowania funduszy ekologicznych określa ustawa Prawo ochrony Środowiska oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Dz. U. Nr 230, poz. 1934).

Fundusze ekologiczne funkcjonują na następujących poziomach administracji:

- na poziomie krajowym – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- na poziomie regionalnym - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- na poziomie lokalnym, bez osobowości prawnej powiatowe i gminne fundusze ochrony Środowiska.

Gminy i przedsiębiorstwa komunalne starają się w coraz większym stopniu wykorzystywać komercyjne środki finansowe przeznaczone na remonty, modernizacje i rozwój infrastruktury ochrony środowiska poprzez tworzenie bodźców i korzystnych warunków do przyciągania kapitału sektora prywatnego.

Zasady dopuszczalności pomocy publicznej przeznaczonej na ochronę środowiska reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r w sprawie dopuszczalności pomocy publicznej przeznaczonej na ochronę środowiska (Dz. U. Nr 231, poz. 1938).

Przedsiębiorstwa i podmioty gospodarcze przypisane do konkretnej gminy w znacznej części powinny finansować zadania związane z wprowadzaniem systemów zarządzania środowiskiem na poziomie przedsiębiorstw, najlepszych dostępnych technologii, ograniczeniem odpadowości, materiałochłonności, energochłonności i zmniejszeniem zużycia wody.

Gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zgodnie z art. 406 ustawy prawo ochrony środowiska środki gminnych funduszy przeznacza się na:

1. edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,
2. wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
3. wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
4. realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
5. przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
6. przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
7. przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza,
- przedsięwzięcia związane z ochroną wód,
8. profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
9. wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
10. wspieranie ekologicznych form transportu.
11. działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
12. inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowisk i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Środki powiatowych funduszy przeznacza się na wspomaganie działalności, o której mowa w art. 406 (środki gminnych funduszy ochrony środowiska) pkt 1 - 11 oraz na inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarki wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WFOŚiGW udziela dotacji na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na obszarze własnych województw oraz pożyczek preferencyjnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW, listy zadań priorytetowych, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Zgodnie z art. 409 Środki wojewódzkich funduszy przeznacza się na wspomaganie działalności, o której mowa w art. 406 pkt 1 – 11 oraz na dofinansowanie:

1. inwestycji ekologicznych realizowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej oraz funduszy krajowych,
2. działań związanych z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
3. badań, upowszechniania ich wyników, a także postępu technicznego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
4. opracowywania i wdrażania nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczenia emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystania paliw,
5. zapobieganie lub usuwanie zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego,
6. systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,
7. opracowanie planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz utworzenia katastru wodnego,

- 1) innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych w planach działalności wojewódzkich funduszy, w tym na programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, programy ochrony przed hałasem, plany gospodarki odpadami,
8. zadań związanych ze zwiększeniem lesistości kraju oraz zapobieganiem i likwidacją szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne,
9. opracowań planów ochrony obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego,
10. działań o których mowa w ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. 73, poz. 764 oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392), w tym pokrywanie kosztów sporządzania planów zalesień oraz kosztów sadzonek przekazanych rolnikom w celu zalesienia gruntów rolnych,
11. przeciwdziałania klęskom żywiołowym i likwidacji ich skutków dla środowiska,
12. działań polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zgodnie z art. 410 ustawy „Prawo ochrony środowiska” Środki Narodowego Funduszu przeznacza się na wspomaganie działalności, o której mowa w art. 406 pkt 1-11 i art. 409 pkt 1-13 oraz na :

1. rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej,
2. rozwój specjalistycznego potencjału wykonawczego służącego realizacji inwestycji na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
3. rozwój sieci stacji pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska,
4. realizację kompleksowych programów badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz programów edukacji ekologicznej,
5. wspomaganie realizacji wojewódzkich i ponadwojewódzkich programów ochrony środowiska, programów ochrony powietrza, programów ochrony przed hałasem, planów gospodarki odpadami, oraz planów gospodarowania wodami,

- 5a. wydatki o których mowa w art. 7, ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 2000 r. o restrukturyzacji finansowej górnictwa siarki (Dz. U. Nr 74, poz. 856 oraz z 2003 r. Nr 175, poz. 1693),
6. realizację innych zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych w planie działalności Narodowego Funduszu,
7. środki Narodowego Funduszu można przeznaczyć, za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska na wspieranie projektów inwestycji, o których wyżej mowa, poza granicami kraju,

Przeznaczenie środków na finansowanie potrzeb geologii wymaga zasięgnięcia opinii ministra właściwego do spraw środowisk, na finansowanie potrzeb górnictwa – opinii ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Każdy Wnioskodawca może otrzymać pożyczkę i dotację ze środków Narodowego Funduszu, obecnie jedynie do 70 % kosztów inwestycyjnych przedsięwzięcia (najczęściej dotacja wynosi 50 %). W roku 2002 przy udzielaniu pożyczki stosowana była karencja 12 miesięcy, liczona od określonego terminu wykonania przedsięwzięcia, a okres kredytowania został przedłużony z 10 do 15 lat.

Pożyczki, udzielane przez NFOŚiGW oraz WFOŚiGW mogą być częściowo umarzone, pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych efektów.

Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze mogą udostępniać środki finansowe bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów, pożyczek lub dotacji na wskazane przez siebie programy i przedsięwzięcia z zakresu zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz potrzeb geologii, a także dopłaty do oprocentowania udzielanych na ten cel preferencyjnych kredytów bankowych i pożyczek. Środki powierzone Narodowemu Funduszowi i wojewódzkim funduszom, pochodzące z pomocy zagranicznej, są wykorzystywane na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z umowami, na podstawie, których środki te przekazano, oraz zgodnie z procedurami obowiązującymi w tych funduszach.

Fundusze na szczeblach lokalnych i regionalnych będą konsolidowane z NOŚ i GW w celu zabezpieczenia wkładu strony polskiej w inwestycje realizowane z pomocowych środków unijnych. Wszystkie obecne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (gminny, powiatowy, wojewódzki i centralny, czyli NOŚ i GW) będą podporządkowane wykorzystaniu środków pomocowych Unii Europejskiej na cele ochrony środowiska.

Inne źródła finansowania.

Gminy i przedsiębiorstwa komunalne starają się w coraz większym stopniu wykorzystywać komercyjne środki finansowe przeznaczone na remonty, modernizacje i rozwój infrastruktury ochrony środowiska poprzez tworzenie bodźców i korzystnych warunków do przyciągania kapitału sektora prywatnego.

Zasady dopuszczalności pomocy publicznej przeznaczonej na ochronę środowiska reguluje Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. (Dz. U. Nr 231, poz. 1938). Warunkiem udzielenia pomocy inwestycyjnej na ochronę środowiska będzie poniesienie określonych rozporządzeniem kosztów inwestycji przeznaczonych na:

- osiągnięcie poprawy stanu środowiska jeżeli nie zostały określone standardy ochrony środowiska lub osiągnięcie efektów wykraczające ponad obowiązujące standardy ochrony środowiska lub dostosowanie się do nowych standardów;
- dostosowanie istniejących lub nowych źródeł spalania paliw do standardów określonych w rozporządzeniu.

Maksymalna pomoc inwestycyjna może wynosić 30 % poniesionych kosztów. Maksymalna pomoc inwestycyjna może wzrosnąć do 40 % w przypadku poniesienia kosztów na inwestycje związane z oszczędnością energii w przypadkach określonych rozporządzeniem. W ściśle określonych przypadkach pomoc ta może być zwiększona o 10 % lub nawet do 100 % poniesionych kosztów.

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

Regulowane są zasady pomocy przeznaczonej na:

- rekultywację gruntów;
- pomocy dla małych i średnich przedsiębiorców na usługi doradcze bezpośrednio związane z ochroną środowiska lub udziałem w targach i wystawach ekologicznych (max 50 %);
- rekompensat (ograniczenie do 5 lat) w związku ze wzrostem kosztów działalności w zakresie oszczędności energii, zagospodarowania odpadów, wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych, wytwarzanie energii elektrycznej skojarzonej z wytwarzaniem ciepła;
- pomoc dla przedsiębiorców wytwarzających biomasę.

6.2 Pomoc strukturalna UE.

Wspieranie rozwoju publicznej (nie komercyjnej) infrastruktury to główny cel **Funduszu Spójności** inaczej nazywanego **Funduszem Kohezji**. Fundusz finansuje duże projekty w zakresie transportu i ochrony środowiska. W odróżnieniu od funduszy strukturalnych ma charakter czasowy. Początkowo jego realizację zaplanowano na lata 1993-99, a następnie na szczycie UE w Berlinie postanowiono przedłużyć jego działanie do roku 2006.

Źródłem pomocy UE w dziale środowisko jest również **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)

Źródłem pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w dziale środowisko jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF). Zadania planowane w ramach tego funduszu określa projekt Regionalnego Programu Operacyjnego opracowany w grudniu 2002 roku przez Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie.

Zgodnie z tym programem cele ochrony środowiska realizowane będą w obrębie priorytetów:

Priorytet 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu.

Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska

W ramach działania będą mogły uzyskać wsparcie następujące typy inwestycji:

I. Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków

1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych
2. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych
3. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

4. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
5. Budowa zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej

II. Zagospodarowanie odpadów

1. Organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu
2. Wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi(m.in. budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i fizycznej utylizacji odpadów: budowa nowych, modernizacja istniejących i rekultywacja nieczynnych składowisk, likwidacja dzikich składowisk.

III. Poprawa jakości powietrza

1. Modernizacja i rozbudowa instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza.
2. Przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów publicznych w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”.

IV. Zapobieganie powodziom.

1. Regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytarzach rzecznych, itd.)
2. Budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi
3. Budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”.

V. Wsparcie zarządzania ochroną środowiska

1. Opracowanie baz danych dotyczących lasów, jakości gleb, wód, powietrza
2. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń powietrza w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń powietrza

Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2011 dla Gminy Tryńcza

3. Utworzenie sieci stacji kontrolnych i ostrzegawczych w zakresie jakości wód
 4. Tworzenie map terenów zalewowych.
- VI. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej (energia wiatrowa, wodna, geotermalna, ogniwa słoneczne, biomasa).